

Mishnah Zevahim, chapter 9

משנה זבחים פרק ט

(1) The altar sanctifies whatever is fit for it [i.e., anything which was eligible for the altar, even if it subsequently became invalid, is, nevertheless sanctified by the altar once placed upon it, in that it is not to be removed]. Rabbi Yehoshua says: [This means] whatever is fit [to be burnt] for the altar fire [e.g., sacrificial limbs] is not removed once it has ascended [the altar, even if it became invalid], because it is said: "This is the burnt-offering which burns on the

א המזבח מקדש את הראוי לו. רבי יהושע אומר, כל הראוי לאשים. אם עלה לא ירד, שנאמר (ויקרא ו), הוא העלה על מוקדה (על המזבח), מה עולה שהיא ראויה לאשים אם עלתה לא תרד, אף כל דבר שהוא ראוי לאשים אם עלה לא ירד. רבן גמליאל אומר, כל הראוי למזבח, אם עלה לא ירד, שנאמר, הוא העלה על מוקדה על המזבח. מה עולה שהיא ראויה למזבח אם עלתה לא תרד, אף כל דבר שהוא ראוי למזבח אם עלה לא ירד. אין בין דברי רבן גמליאל לדברי רבי יהושע אלא הדם והנסכים, שרבן גמליאל אומר לא

altar." (Leviticus 6:2) Just as a burnt-offering, which is eligible for the altar fire, is not removed [from the altar] once it ascended, so, too, whatever is fit for the altar fire is not removed once it has ascended [but things not fit to be burnt on the altar, such as unfit blood or unfit libations, do descend]. Rabban Gamliel says: All that is fit for the altar is not removed once it has ascended [including blood and libations which do not burn] because it is said: "This is the burnt-offering which burns on the altar." (Leviticus 6:2) Just as a burnt-offering which is eligible for the altar is not removed [from the altar] once it ascended, so, too, whatever is fit for the altar is not removed once it has ascended. There is no difference between Rabban Gamliel and Rabbi Yehoshua, only in regard to blood and libations, Rabban Gamliel maintaining that they must not descend,

רבנו עובדיה מברטנורא

א המזבח מקדש את הראוי לו. ופליגי תנאי בפירושא דמתניתין מאי ניהו הראוי לה: ר' יהושע אומר כל הראוי לאשים. להשרף על גבי האש. אע"פ שנפסל, אם עלה למזבח קדשו המזבח ונעשה לחמו, ואם עלה לא ירד. אבל דבר שאין ראוי לאש, כגון דם פסול ונסכים פסולים, אפילו אם עלו ירדו: היא העולה על מוקדה. דבר שהוא למוקד ועלה הרי הוא בהוייתו ולא ירד. היא, משמע בהוייתה תהא: רבן גמליאל אומר כל הראוי למזבח. ואפילו דם ונסכים שנפסלו אם עלו לא ירדו. ואין לך למעט אלא דבר שלא הוברר לחלקו של מזבח מעולם, כגון קמצים שלא קדשו בכלי אחר קמיצה, דאע"ג דהמנחה כולה קדשה בכלי, אין זה חלק גבוה ברור, שאין המנחה קריבה כולה. ובקמיצה בלא מתן כלי, אין זה מבורר למזבח, ואינו מתקדש אפילו עלה על גבי המזבח: אלא הדם

while Rabbi Yehoshua maintaining that they must descend [Rabbi Yehoshua and Rabban Gamliel disagree as to the meaning of whatever is fit for it. Rabbi Yehoshua holds that it means whatever is fit to be burned

יִרְדּוּ, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר יִרְדּוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, הַזֶּבֶחַ כְּשֶׁר וְהַנְּסֻכִּים פְּסוּלִים, הַנְּסֻכִּים כְּשֶׁרִין וְהַזֶּבֶחַ פְּסוּל, אֶפְלוּ זֶה וְזֶה פְּסוּלִין, הַזֶּבֶחַ לֹא יִרְדּוּ, וְהַנְּסֻכִּים יִרְדּוּ: בּ וְאֵלּוּ אִם עָלוּ, לֹא יִרְדּוּ. הֶקֶן, וְהִטְמֵא, וְהִיּוֹצֵא,

for the altar fire, such as the limbs of a burnt-offering. Blood and libations, however, which are not meant for burning on the altar at all, must be taken down, even if placed upon it. Rabban Gamliel maintains that **fit** means in any capacity, and so if these ascended, they are not removed]. Rabbi Shimon says: If the sacrifice is fit while the libations [which accompanied it] are unfit; or if the libations are fit while the sacrifice is unfit; or even if both are unfit, the sacrifice must not be removed, while the libations are removed [Rabbi Shimon agrees with Rabbi Yehoshua in the case where libations accompany a sacrifice, that once placed upon the altar the sacrifice is not removed, while the libations are removed, and he agrees with Rabban Gamliel in the case in which libations come by themselves, without a sacrifice, that they are not removed. (Rabbi Shimon bases his view on a different verse “Anything that touches the altar will become holy” and the following verses speak about a burnt-offering; therefore, only that which is independently offered on the altar such as a burnt-offering becomes holy in that it may not be removed, excluding libations affiliated with a sacrifice which are not offered independently)].

(2) The following [even though they are invalid and at the outset, should not be offered on the altar, nevertheless,] are not removed once they ascended [the altar]: that [blood, or sacrificial fats] which was [improperly] kept overnight [off the altar], or that [sacrificial fat] which is defiled, or that which goes out [of its

רבנו עובדיה מברטנורא

והנסכים. שהם ראויים למזבח ואינם ראויים לאשים: ר' שמעון אומר הזבח כשר והנסכים פסולים. ר' שמעון סבירא ליה בנסכים של זבח כר' יהושע, ודם ובנסכים הבאים בפני עצמן כרבן גמליאל. ולא ממוקדה יליף, אלא מקרא דכתיב (שמות כט) כל הנוגע במזבח יקדש, וכתיב בתריה וזה אשר תעשה על המזבח כבשים בני שנה תמימים שנים ליום עולה, אין המזבח מקדש אלא דומיא דעולה, מזה עולה הבאה בגלל עצמה, אף כל הבאים בגלל עצמן, יצאו נסכים הבאים בגלל הזבח. הלכך בין שהזבח כשר והנסכים פסולים כגון שיצאו או נטמאו, בין שהזבח פסול והנסכים כשרים, דהואיל והן באים בגללו נפסלים עמו ובטלה תורת הקדש מהן: ואפילו זה וזה פסולים הזבח לא ירד. שמזבח מקדשו: והנסכים ירדו. כיון שאין באים בגלל עצמן אינן דומיא דעולה ואין מזבח

permitted boundaries], or that which was slaughtered [with the intention of being eaten] after its allotted time or outside its bounds; or if unfit [persons] collected and sprinkled its blood [all these which invalidate the sacrifice; if, however, one placed it upon the altar, it is not removed]. Rabbi Yehudah says: That which was slaughtered at night or whose blood was spilled or whose blood passed outside the hangings [of the Tabernacle, i.e., outside the Temple Courtyard], if it

וְהַנְשַׁחֵט חוּץ לְזִמְנוֹ, וְחוּץ לְמִקְוָמוֹ, וְשִׁקְבְּלוּ פְסוּלִים, וְיָרְקוּ אֶת דָּמוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, שֶׁנִּשְׁחַטָּה בְּלֵילָה, וְשֶׁנִּשְׁפָּךְ דָּמָה, וְשִׁיִּצָּא דָּמָה חוּץ לְקִלְעִים, אִם עָלְתָהּ, תֵּרַד. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, לֹא תֵרַד, שֶׁהִיא רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, כֹּל שֶׁפְּסוּלוֹ בְּקִדְשׁ, הַקֹּדֶשׁ מְקַבְּלוֹ. לֹא הִיא פְּסוּלוֹ בְּקִדְשׁ, אֵין הַקֹּדֶשׁ מְקַבְּלוֹ: ג אֵלוֹ לֹא הִיא פְּסוּלוֹ בְּקִדְשׁ, הַרֹבֵעַ, וְהַנְּרַבֵּעַ, וְהַמְּקַצָּה, וְהַנְּעֵבֵד, וְהָאֲתָנָן, וְהַמְּחִיר, וְהַכְּלָאִים, וְהַטְּרָפָה, וְהִיִּצָּא דָּפוֹן, וּבְעֵלֵי מוּמִין. רַבִּי עֲקִיבָא מְכַשֵּׁיר בְּבַעְלֵי מוּמִין. רַבִּי חֲנִינְיָא סָגַן הַכֹּהֲנִים אוֹמֵר, דוּחָה הִיא אֲבָא אֵת

ascended, must be removed. Rabbi Shimon said: It is not removed because Rabbi Shimon maintains: If it became disqualified in the Sanctuary, the Sanctuary [here, the altar] receives it; if its disqualification did not arise in the Sanctuary, the Sanctuary does not receive it [and must be removed].

(3) The following disqualifications [fall under the category of] “did not arise in the Sanctuary:” A *rova* and *nirva* [animals, male or female used bestially], an animal that had been set aside [for an idolatrous sacrifice] or that had been worshipped [as an idol]; or that which was a [prostitute's] fee, or exchanged [for a dog]; or that which was *kilayim* [a hybrid, the offspring of two heterogeneous animals, e.g., a goat and a sheep]; or a *treifah* or an animal calved by Caesarean section and those with a blemish. Rabbi Akiva declared [those] blemished animals [which are not considered defects regarding sacrificial birds] fit [that if they ascend, they are not removed]. Rabbi Haninah the *segan* of the priests said: My father used to repulse blemished animals from off the altar [i.e., push them

רבנו עובדיה מברטנורא

מקדשן. והלכה כר' יהושע: **ב הלן**. בין דם בין אימורים שלנו לילה חוץ למזבח: ר' יהודה אומר שנסחטה בלילה כו' אם עלתה תרד. דכתיב זאת תורת העולה היא העולה, זאת היא העולה, הרי כאן שלשה מיעוטים, מיעט נשחטה בלילה ושנשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים, שאם עלתה תרד: ר' שמעון אומר לא תרד. דדריש זאת תורת העולה, תורה אחת לכל העולים שאם עלו לא ירדו. והלכה כרבי יהודה: **ג מכשיר בבעלי מומין**. דאם עלו לא ירדו. ודוקא בדוקין שבעין וכיוצא בהן מכשיר ר' עקיבא, הואיל וחקן כשרים לכתחלה בעופות. אבל במחוטר אבר דפסול בעופות לא: דוחה היה אבא את בעלי מומין. שאם עלו דוחה היה אותן כלאחר יד ולא היה מורידן דרך בזיון

off, and not remove them in a manner which would cause them disgrace; the law is in accordance with Rabbi Haninah].

(4) Just as they are not removed once they have ascended, so, too, they do not ascend [again] if they had been removed. And all of these, if they ascended to the top of the altar while alive, must be removed [even Rabbi

Akiva, who permits blemished animals to remain if they ascended, would agree that live, blemished animals must be removed because the altar does not make live animals fit]. If a [non-blemished] burnt-offering went up alive to the top of the altar, it must be removed. [However,] if one slaughtered it on the top of the altar, he must flay it and dismember it where it lies (see Zevahim, 6:1).

(5) The following, if they were brought up, are removed [from the altar, because they do not belong to the altar at all]: the flesh of sacrifices which are of a higher degree of sanctity and the flesh of sacrifices which are of a lesser degree of sanctity [these are eaten by the priests]; the residue of the *omer* meal-offering [the *omer*, after three fingers-full, was lifted and placed on the altar, the remainder of the tenth of an *efah* of flour was eaten by the priests]; the two loaves [of *Shavuot*]; the showbread [of each week]; the residue of meal-offerings; and incense [which must be burnt on the inner altar and, thus, has no place on the outer altar, at all]. The wool on the heads of the lambs, the hair of he-goats'

רבנו עובדיה מברטנורא

בפרהסיא ובהא פליג אתנא קמא דאמר ירדו. והלכה כרבי חנינא בן אנטאיגנוס: **ד כשם שאם עלו לא ירדו**. אבל הנך פסולין דתנן בהו לא ירדו קאי: **כך אם ירדו לא אחר שעלו**. לא יעלו עוד: וכולין **שעלו חיים בראש המזבח**. רבי עקיבא קאמר לה דמכשיר בעלי מומין. ומודה שאם עלו חיים בראש המזבח ירדו, שאין המזבח מקדש בעלי מומין חיים: **עולה שעלתה חיה לראש המזבח תרד**. בעולה כשרה מיירי ודברי הכל. ולא נקט לה אלא משום סיפא, ללמדך שראש המזבח מקום ראוי להפשט ונתוח היכא דעבר ושחטה בראש המזבח: **ה ואלו אם עלו ירדו**. ואפילו הן כשרים וטהורים. משום דלא שייך בהו מזבח כלל: **בשר קדשי קדשים** כו'. דלאכילה קיימי ולא למזבח: **והקטורת**. לא ראויה היא למזבח החיצון: **הצמר שבראשי כבשים**. גרסינן. ורישא דבבא אחריתא היא, ובהדי עצמות וגידין קתני לה ומשפט אחד להם, הצמר שבראשי כבשים של עולה, שהראש אינו בכלל הפשט וקרב עם עורו, והכי אמרינן בשחיתת חולין (כזו); מנין לרבות את הראש שכבר

בעלי מומין מעל גבי המזבח: **ד כשם שאם עלו לא ירדו, כך אם ירדו לא יעלו**. וכלין שעלו חיים לראש המזבח, ירדו. עולה שעלתה חיה לראש המזבח, תרד. שחטה בראש המזבח, יפשיט וינתח במקומה: **ה ואלו אם עלו ירדו, בשר קדשי קדשים, ובשר קדשים קלים, ומותר העמר, ושתי הלחם, ולחם הפנים, ושירי המנחות, והקטרת**. הצמר שבראשי כבשים, והשער

beards; the bones, tendons, horns, and hoofs, if they are attached, go up [upon the altar], because it is said, "Then the priest will cause to (go up in) smoke all (of the animal) on the altar;" (Leviticus 1:9) however, if they are severed [from the animal], they do not go up, for it is said, "And you will offer your burnt-offerings — the flesh and the blood [— upon the altar of the Lord your God]" (Deuteronomy 12:27).

שְׂבֻקֵּן תִּישִׁים, וְהַעֲצָמוֹת, וְהַגִּידִים, וְהַקְּרָנִים, וְהַטְּלָפִים, בְּזִמְנֵן שֶׁהֵן מִחֻבְרִין, יַעֲלוּ, שְׁנֹאמַר (ויקרא א), וְהִקְטִיר הִכְהֵן אֶת הַכֹּל הַמִּזְבֵּחַ. פָּרְשׁוּ, לֹא יַעֲלוּ, שְׁנֹאמַר (דברים יב), וְעֲשִׂיתָ עֲלֵיתִיךָ הַבֶּשֶׂר וְהַדָּם: וּכְלָם שֶׁפָּקְעוּ מֵעַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ, לֹא יִחְזִיר. וְכֵן גַּחְלַת שֶׁפָּקְעָה מֵעַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ. אֲבָרִים שֶׁפָּקְעוּ מֵעַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ, קֹדֶם לְחֻצוֹת, יִחְזִיר, וּמוֹעֲלִין בָּהֶן. לְאַחַר חֻצוֹת, לֹא יִחְזִיר, וְאִין מוֹעֲלִין בָּהֶן: ז' כָּשֶׁם שֶׁהַמִּזְבֵּחַ מְקַדֵּשׁ אֶת הָרְאוּי לֹךְ כִּךְ הַכֶּבֶשׂ מְקַדֵּשׁ. כָּשֶׁם שֶׁהַמִּזְבֵּחַ

(6) And if any of these [the unfit and bones, etc., which, if placed upon the altar must not be removed] sprang off from the altar [through the heat], they need not be replaced. Similarly, if a coal sprang off from the altar, it need not be replaced. Limbs [that are completely dried out from the fire] that sprang off from the altar: if, before midnight, they must be replaced, and involve misappropriation; if, after midnight, they are not replaced, and do not involve misappropriation [however, if they are completely burned, they are not returned even before midnight and if the meat is visible, they are returned even after midnight].

(7) Just as the altar sanctifies whatever is eligible for it, so, too, does the ramp sanctify whatever is eligible for it [i.e., anything eligible for the altar if laid upon

רבנו עובדיה מברטנורא

הוֹתוּ בִשְׁחִיטָה שֶׁאֵע"פ שֶׁאִינוּ בְּכֹלל הַפֶּשֶׁט יִשְׁנוּ בְּכֹלל הַקְּטֵרָה, תִּלְמוּד לֹמַר אֶת הָרֹאשׁ, וְיֵשׁ צִמּוּר בְּגוּבַהּ רֹאשׁוֹ שֶׁל כֶּבֶשׂ אֲצֵל עֶרְפוֹ. וְכֵן הִשְׁעַר שְׂבֻקֵּן הַתִּישִׁים בּוֹמֵן שֶׁהֵם מְחוּבְרִים כּוֹלֵן עוֹלִים: ו' וְכוּלָם. בֵּין פְּסוּלִים שֶׁעָלוּ דַתְנָן בְּהוּ לֹא יִרְדּוּ, בֵּין עֲצָמוֹת וְגִידִין שֶׁהֵעֲלָן מְחוּבְרִים וְאִכְלַתָּם הָאֵשׁ: וּפְקָעוּ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ. לֹא רִץ. אֲסַלְטִי"ר בְּלַע"ז: לֹא יִחְזִיר. אִין צִרִיךְ לְהַחְזִיר: וְכֵן גַּחְלַת שֶׁפָּקְעָה. אִין צִרִיךְ לְהַחְזִירָה: אֲבָרִים שֶׁפָּקְעוּ כו'. אִי דֹאִית בְּהוּ מִמַּשׁ שֶׁבִּשְׂרָם נִיכַר, אִפִּילוּ לְאַחַר חֻצוֹת נִמִּי יִחְזִיר, דֵּלֵא הוּי עִיכוּל. וְאִי דֹלִית בְּהוּ מִמַּשׁ שֶׁנִּשְׂרָפוּ כּוֹלֵן וְנִעֲשׂוּ גַחְלַת, אִפִּילוּ קוֹדֶם חֻצוֹת לֹא יִחְזִיר. אֲלֵא הִכָּא בְּמֵאִי עִסְקִינָן, כְּגוֹן שֶׁנִּתְקַשׁוּ מִחַמַּת הָאֵשׁ שֶׁשִּׁלְטָה בְּכוֹלֵן וְנִשְׂרָפוּ וְלֹא נִעֲשׂוּ פָחַם אֲבַל כְּעֵצִים יִבְשִׁים הֵם מִתּוֹכָם: קוֹדֶם חֻצוֹת וְלְאַחַר חֻצוֹת. יִלְפִינָן מִקְרָא דְכַתִּיב כֹּל הַלֵּילָה עַד הַבּוֹקֵר, מִמַּשְׁמַע שֶׁנֹּאמַר כֹּל הַלֵּילָה אִינִי יוֹדַע שֶׁעַד הַבּוֹקֵר, אֲלֵא תֵן בּוֹקֵר לְבוֹקֵרוֹ שֶׁל לַיְלָה שֶׁאִין צִרִיכִין לְהִיּוֹת עוֹד עַל הַמוֹקֵד, וְאִיזָה בּוֹקֵר נּוֹסֵף עַל בּוֹקֵרוֹ שֶׁל לַיְלָה שֶׁאִין צִרִיכִין לְהִיּוֹת עוֹד עַל הַמוֹקֵד, זֶה חֻצוֹת. דְּבוֹקֵר שֶׁל לַיְלָה הוּא עִמּוּד הַשַּׁחַר: וּמוֹעֲלִין בָּהֶן. דֹּאכְתִּי בְּנֵי מִזְבֵּחַ נִינְיָה: וְאִין מוֹעֲלִין בָּהֶן דְּכִיּוֹן דְּהוּוּ מְעוּכְלִים הוּוּ לְהוּ דְּבַר שֶׁנִּעֲשִׂיתָ מִצּוֹתוֹ וְאִין מוֹעֲלִים בו: ז' הַכֶּבֶשׂ מְקַדֵּשׁ. דְּכַתִּיב (שְׁמוֹת

the ramp leading to the altar, must not be removed]; and just as the altar and the ramp sanctify whatever is eligible for them, so do the [service] vessels sanctify [that which is placed in them]. The vessels for liquids [the receptacles for blood, wine, and oil] sanctify liquids, and the measures for dry matter sanctify dry matter [there were

וְהַכֶּבֶשׂ מְקַדְשִׁין אֶת הָרְאוּי לְהֵן, כֶּךְ הַכֵּלִים מְקַדְשִׁים. כְּלֵי הַלֶּחֶם מְקַדְשִׁין אֶת הַלֶּחֶם, וּמִדּוֹת הַיַּיִבֵּשׁ מְקַדְשׁוֹת אֶת הַיַּיִבֵּשׁ. אֵין כְּלֵי הַלֶּחֶם מְקַדְשִׁין אֶת הַיַּיִבֵּשׁ, וְלֹא מִדּוֹת הַיַּיִבֵּשׁ מְקַדְשׁוֹת אֶת הַלֶּחֶם. כְּלֵי הַקֶּדֶשׁ שְׁנִקְבוּ, אִם עוֹשִׂים הֵם מַעֲזִין מִלְּאֲכֹתָן שֶׁהֵיוּ עוֹשִׂין וְהֵם שְׁלֵמִים, מְקַדְשִׁין. וְאִם לֹא, אֵין מְקַדְשִׁים. וְכֵלֵן אֵין מְקַדְשִׁים אֶלָּא בְּקֶדֶשׁ:

two dry measures: the *isaron* and the half-*isaron*]. [However,] a liquid vessel does not sanctify dry matter, nor does a dry [measure] sanctify a liquid. If holy vessels were perforated and they can still be used for the same purpose as when whole, they sanctify [which is placed within them]; if not, they do not sanctify.

And all these sanctify only within the Sanctuary [confines].

רבנו עובדיה מברטנורא

ט) ומשחת את המזבח וגו', את, לרבות את הכבש: **הכלים מקדשים**. דבכלים נמי כתיב (שם ל) כל הנוגע בהם יקדש: **כלי הלח**. קערות ומזרקות לדם וליין ולשמן: **מדות היבש**. שתי מדות של יבש היו שם, עשרון, וחצי עשרון: **שהיו עושים והן שלימים**. שהיו עושים כשהן שלימים. ומיהו כל כלי שרת שנקבו או שנשברו אין מתקנין שבריהן אלא עושים אותן חדשים. וכן סכין שנפגם אין משחזין אותו להסיר הפגם. ובגדי כהונה שנתלכלכו אין מכבסין אותן אלא עושים חדשים ומניחין אלו לצורך פתילות של מנורה ושמחת בית השואבה. וכל כך למה, לפי שאין עניות במקום עשירות. ומזבח שנפגם פסול. וכל פגימה הפוסלת בסכין של שחיטה, פוסלת במזבח. וכל זמן שהמזבח פגום כל קדשים הנשחטין בעזרה כולם פסולים, דכתיב (שמות ט) וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך, ואי אפשר לומר מקרא כמשמעו, שהרי שחיטת קדשים בעזרה היא ולא על המזבח, אלא, עליו כלומר כל זמן שהוא שלם אתה זובח, ואי אתה זובח כשהוא פגום. וכל קדשים הנמצאים בעזרה בשעה שהמזבח פגום אע"פ שנשחטו בכשרות, כולם פסולים, ואפילו שירי מנחות אינם נאכלים, דכתיב (ויקרא ט) ואכלוהו מצות אצל המזבח, מפי השמועה למדו בזמן שהמזבח שלם ולא בזמן שהוא פגום: